

Abdülhamit basiretli padişah olduğu halde, neden meşrutiyete karşı çıkmış; Üstadımız neden meşrutiyeti desteklemiş, ikisinin de aynı safta olması gerekmez miydi? Üstadımız Abdülhamit hakkında kötü söz sarf etmiş mi, ona kızmış mı, onu sevmiyor mu?

Öncelikle şunu ifade edelim, Üstadımızın Abdulhamit Han'ı sevmediği bir yalan ve iftiradır. Kızma ifadesi de yanlıştır. Üstadımız bir aydın bir alim olarak, o dönemin iktidarına bazı eleştiriler, bazı tavsiyeler getirmiştir. Her eleştiri veya tavsiye nefret ve kin anlamına gelmez, bilakis ona yol gösterme, ona hayır ve iyiliği nasihat etme anlamı taşır.

Mesela Üstadımızın şu ifadesi buna güzel bir örnektir:

"İşte mahiyet-i istibdadın timsali budur. Zîra, sabıkta, Padişah kendi yerinde mahpus gibi oturuyordu, bîçare milletin halini anlamıyordu, yahut zaaf-ı kalb ve kuvvet-i vehim ile anlamak istemiyordu, yahut mütehevvisane ve mütekeyyifane ve mütekalkıl olan tabiatı, anlattırmaya müsait değildi. İşte hükümetteki istibdada, her şeydeki istibdadı kıyas ediniz. Hatta, taklidi tevlid eden ilmin istibdadı dahi böyledir."(1)

Konu bütünlüğüne dikkat ettiğimizde Üstad Hazretleri Abdulhamit Han Hazretlerinin şahsını değil, onun içinde ve temsilcisi bulunduğu **istibdat rejiminin** çirkin ve noksanlıklarını tasvir ediyor. Bütün istibdat rejimlerinin tabiatında ve yapısında *heva, keyfilik esastır*. Bu rejimin başında şahsiyet olarak iyi birisinin olması bu gerçeği değiştirmiyor.

Konunun başındaki şu soru maksat ve hedeftekinin Abdulhamit Han Hazretlerinin kişiliği değil istibdat rejiminin tabiatı olduğunu ifade etmektedir zaten:

"Sual: İstibdadın çirkinliğine, meşrûtiyetin bu derece iyiliğine delilin nedir?"(2)

Olayları değerlendirirken, olayın cereyan ettiği mekân ve zaman şartlarını da iyi

analiz etmek gerekir. Abdülhamid Han bir padişah ve kökü altı yüz yıllık olan bir geleneğin temsilcisi. Üstelik Osmanlı devleti çok zor bir dönem geçirmekte. Elbette bu şartlar içinde ve hazır olmayan bir sosyal yapıda Abdülhamid'in konumunu ve şartları göz önüne almadan, "*Neden meşrutiyeti tam manası ile savunmamıştır?*" denilemez.

Üstad Hazretleri hem mütefekkir hem âlim hem de şartların kaydı altında olmadığı için, sorunları daha net daha geniş ve daha ihatalı görebiliyordu. Üstad Hazretleri sadece o zamanın değil, ta elli, yüz sene ilerisinin getirilerini sezebiliyordu ve ona göre reçete sunuyordu.

Abdülhamit Han iyi bir Müslüman iyi bir padişah olabilir, ama ilim ve tefekkür noktasında Üstad Hazretleri kadar ileri ve keskin değildir.

Hem iki makbul şahsın, her konuda ittifak etmesi şart değildir. Bazen farklı düşünüp farklı şeyleri savunabilirler. Nitekim Cemel Vak'ası'nda iki makbul taraf kılıç kılıca gelmişlerdir. Bu gibi ihtilaflar ve farklı düşüncüler, hatta yanılmalar kişilerin kıymet ve değerini düşürmez.

Özet olarak, Üstad Hazretleri ile cennetmekân Abdülhamid Han arasında şahsi bir husumet veya mücadele söz konusu olmamıştır. Said Nursi Hazretleri, Osmanlının yenilenip hasta halinden kurtulması için proje üretip bunu teklif etmiştir. Maalesef o zamanın Osmanlı bürokrasisi Said Nursi Hazretlerini anlamadığı için, onu bir takım siyasi oyunlarla tımarhaneye atmışlardır. Üstadı tımarhaneye attıranlar Osmanlının köhne bürokrat zihniyetidir, aynı zihniyet Abdulhamit Han'ı da tahtan indirmişlerdir. Üstad Hazretleri daima Abdülhamid'i takdir ve tahsin etmiştir.

Dipnotlar:

(1) bk. [Münazarat, Sualler ve Cevaplar.](#)

(2) bk. [age.](#)